

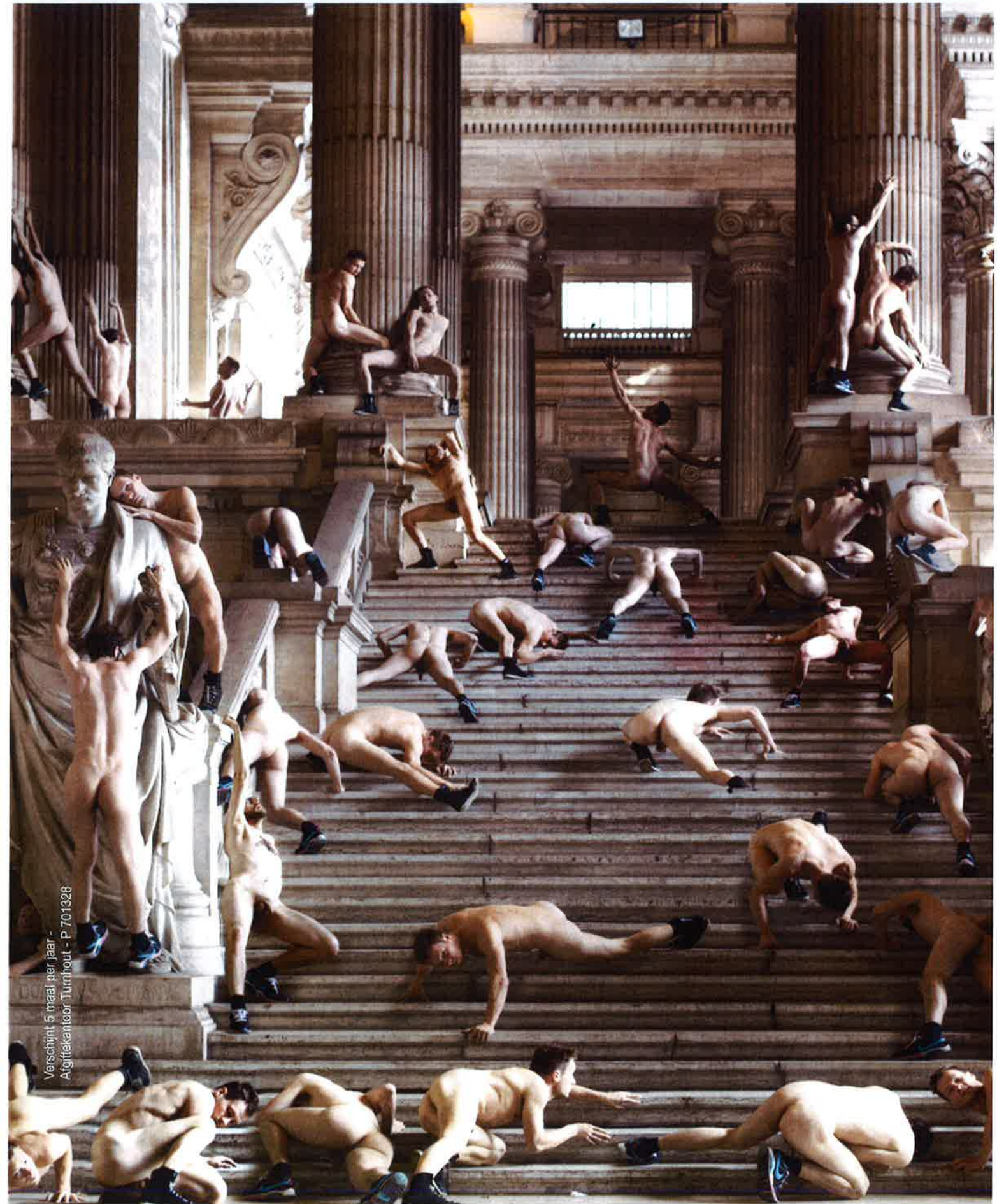
het poelaertplein

VLAAMS

van het **PLEITGENOOTSCHAP**
bij de balie te Brussel

Tweemaandelijks informatieblad • Gerechtigd jaar 2013 - 2014
20ste Jaargang • Nr 4 MAART-APRIL 2014

Verschijnt 5 maal per jaar -
Afgiftekantoor: Turnhout - P 701328

The Humping Pact

Liesbeth Jansens

Noem het kunst. Noem het porno-
grafie. Noem het obscene, provo-
catief of exhibitionistisch. Noem
het bewustmaking of openbaring. Noem
het flagrante heiligschennis of het meest
innige eerbetoon.

*The Humping Pact is het controversiële
project van kunstenaars Diego Agulló en
Dmitry Paranyushkin, waarbij zij mis-
meesterde en verwaarloosde monumenten,
stille getuigen van een vergane glorie,
nieuw leven inblazen. Op de hun geëigende
manier, willen zij de toeschouwer dwingen
om het gebouw met andere ogen te bekij-
ken.*

*De ene is filosoof, de andere is econoom.
Naakt en kwetsbaar benaderden zij ons
Justitiepaleis, en zij hebben letterlijk met
haar de liefde bedreven. "De beweging
wordt gemaakt uit liefde", zeggen ze. Of
zoals Plato stelde in diens Symposium, lief-
de, of Eros, is niet meer en niet minder dan
een reactie op schoonheid, gedreven door de
drang om schoonheid te bezitten, om*

schoonheid te waarderen. Toch?

*De redactie van het Poelaertplein (PP)
sprak met Diego Agulló (DA).*

**PP: Our editorial staff stumbled
across a surprising picture of two
men literally humping the Brussels
courthouse. Can you tell us what
the Humping Pact is all about?**

DA: The Humping Pact is a project
started by Diego Agulló and Dmitry
Paranyushkin, two friends who take
a perverse pleasure in conquering
public spaces and eroticizing reality
through simulation of the sex act.

We first find a location with a lot of
potential and try to express its
essence through the act of humping.
In doing so, we stimulate not only
the environment but also the imagi-
nation of our audience as well as
ourselves. It's important to keep in
mind that this is a simulated act; we

are not actually fucking the build-
ings. Also, there's never a climax,
which is important for us, because
it's about the process, not the result.
So there is also suspense, which is
never brought to any sort of conclu-
sion.

The project started in 2011 during
our residency at PACT Zollverein in
Essen, Germany. Since then, we've
brought the project to Berlin,
Copenhagen, Liepāja (Latvia),
Brussels, Dro (Italy), Vienna,
Frankfurt and Gothenburg. The
Berlin pact is coming soon

You can buy a print of the Humping
Pact at the Palace of Justice on our
website, www.humpingpact.com

**PP: In general, what are the
public's reactions to your work?**

DA: Let's just say that the reactions
vary from those who love it to those

who find it offensive.

The way people see the project tells us a lot about them. Some people watch for ten seconds, see naked bodies humping and think they get it. However, those who watch a bit longer notice small differences (the loops, the multiplication of images), which convey a totally different message. Finally, if someone watches for longer and really takes the time to see it as a means of communication on the topics we are raising, they probably get the most out of it. We're happy with these different levels of interpretation. If someone simply finds it provocative or too "gay", that's fine, too. If you think it addresses the ability of digital media to take over physical landscapes through the conflation of time and intent, that's cool as well. Some people confuse what we are doing with art and then start asking if it's real art and argue about it. Perhaps we'll save them a lot of time and energy if we say, once again, that the Humping Pact is not art; it's an enterprise.

PP: The list of buildings and sites you've visited is impressive. When scouting for locations, how did the Brussels courthouse come to mind?

DA: Our friend Xavier, who was helping us in Brussels, proposed the building, mentioning that it has been under renovation for years but the work is still nowhere near finished. You can see the building from many places in the city, covered with scaffolding, which was a sign for us. Then we started researching the building and its history and the current controversy surrounding its renovation, and everything came together.

PP: We understand that there are only two men in the picture. How exactly were you able to make this beautiful collage, especially considering how many people visit the building on a daily basis?

DA: We filmed and took pictures during 30 minutes at 6 in the morning when only homeless people are sleeping there, with their dogs.

PP: The Brussels courthouse is still in active use, yet you describe it as a "dysfunctional" building. In which sense?

DA: The word "dysfunctional" should not be interpreted literally. We first thought about the courthouse in connection with our pro-

ject when we learned that the renovation works, which started in 2003, had been delayed for years due to the fact that the contractor went out of business. The ultimate surprise was when we discovered that homeless people have occupied the main lobby area. Honestly, we have never humped a dirtier building, after the shooting our bodies were black with dirt.

And, of course, we can't forget to mention that the building represents the concept of justice, which opens up an entire discussion, perhaps too broad for this interview, about the dysfunctional nature of the European justice system.

PP: Thank you for your time!

Meer informatie over dit project vindt u op www.humpingpact.com.

**Het Aanvullend Pensioen
speciaal voor U**

Voorzorgskas
voor advocaten, gerechtsdeurwaarders
en andere zelfstandigen OFF

Gulden Vlieslaan 64 • 1060 Brussel
Tel.: 02 534 42 42 • Fax : 02 534 43 43
info@vkag.be • www.vkag.be

Het Justitiepaleis: een stand van zaken

Kroniek van een lijdensweg

Geschiedenis van de verbou-
wingswerken

De processie van Echternach. Een plechtige maar absurde optocht. Een stap voorwaarts, twee stappen naar achteren.

Medio jaren '80 werd het gebouw in de stellingen geplaatst, waarna de eerste opzoekingen werden gedaan over de toe te passen restauratiemethoden. In 1992 werd een studie uitgevoerd om te kunnen overgaan tot beveiligingswerken. De studies voor de restauratie van het Justitiepaleis zijn begonnen in 1997. In 2001 startte de Regie der Gebouwen met de restauratie van de koepel, die werd beëindigd in 2003. In 2007 werd de nieuwe bevloering van het peristilium voltooid. In 2008 werd de renovatie van de erekoer beëindigd. De renovatie van de daken is nog aan de gang. De restauratie van de onderbouw van de koepel kan worden aangevat na voltooiing van de studie en na het bekomen van de nodige vergunningen, vermoedelijk in 2014. De renovatiewerken aan de gevels kunnen van start gaan na voltooiing van de studies en voorafgaande materiaalonderzoeken, en uiteraard na het bekomen van de nodige vergunningen, vermoedelijk in 2016.

Reeds generaties lang staat het Justitiepaleis in de steigers. De meerderheid van de advocaten aan onze Brusselse balie heeft het nooit anders geweten.

Sterker nog, het Justitiepaleis staat al zo lang in de stellingen dat zelfs de stellingen aan vernieuwing toe zijn.

Stichting Poelaert

Om deze verloedering tegen te gaan en de Regering tot actie aan te zetten, heeft de Balie van Brussel (onder leiding van de stafhouders Buyle en Van Gerven, op 26 september 2011, de Stichting Poelaert opgericht. Volgens haar statuten heeft deze stichting van openbaar nut als opdracht "toe te zien op een eerbiediging van de bestemming van het Brusselse Justitiepaleis in overeenstemming met de oorspronkelijke bestemming en de visie dat in het belang van de rechtsonderhorige het gerecht en alle gerechtelijke diensten in onderlinge coördinatie moeten worden samengebracht op één plaats in Brussel, in het Justitiepaleis en de gebouwen rond het Poelaertplein (de Poelaert Campus)".

De Stichting Poelaert heeft in 2012 de beleidsprincipes voor een masterplan voor de Campus Poelaert uitgewerkt. Het werd opgesteld door architect Jos Vandenbreeden, in samenwerking met advocaat Jean-Pierre De Bandt en architect Francis Metzger (www.balie-brussel.be/nl/.../masterplan-nl-Justitiepaleis-en-omtrek.PDF). Dit masterplan werd overhandigd aan Minister van Justitie Annemie Turtelboom en aan Staatssecretaris Servais Verherstraeten, bevoegd voor Institutionele Hervormingen en de Regie der Gebouwen.

In 2013 werd een nota met een geïntegreerde beheerstructuur voor de Poelaert Campus voorgesteld waarin het beheer voor alle gerechtsgebouwen rond het Poelaertplein wordt toevertrouwd aan een publieke vennoot-

Liesbeth Jansens

schap met een professionele beheerraad. Deze publieke vennootschap kan met een privépartner een plan voor de renovatie van het Justitiepaleis uitwerken in overeenstemming met het de beleidsprincipes voor een masterplan dat in 2012 werd voorgesteld. Deze nota werd aan de Regering overhandigd.

De Tand des Tijds

Het Justitiepaleis is een uniek monument en het trotse uithangbord van onze Brusselse balie. Maar wat hebben we haar slecht behandeld.

We bevinden ons vandaag in een impasse: het gebouw is niet onderhouden en instortingsgevaar loert op diverse plaatsen, de ruimtes zijn niet langer functioneel en bieden weinig comfort, de beveiliging laat te wensen over, ... Eerder dan te werken naar een totaaloplossing, werd er steevast geopteerd voor ad hoc oplossingen en de verplaatsing van diverse griffies en rechtbanken naar omliggende gebouwen.

De reden hiertoe? Die is zonder twijfel tweeledig. In eerste instantie ontbeert men politieke visie en daadkracht. Een globale aanpak vergt een politieke moed en een inzet die een ambtstermijn overschrijdt. In tweede instantie is er de vraag naar de budgettaire impact van de herinrichting van het Justitiepaleis. Fondsen die in het verle-

den werden vrijgemaakt, werden en cours de route geruisloos toebedeeld aan andere projecten. En laten we wel wezen, het totale kostplaatje van de herinrichting, beveiliging en renovatie is enorm, maar waarschijnlijk niet zoveel meer dan wat reeds werd besteed aan de justitiepaleizen in Antwerpen en Gent. Hoe dan ook zal de kost blijven stijgen als er niet wordt ingegrepen. Er moet gewerkt worden aan een meerjarenplan voor de financiering van dit project.

Actie dringt zich op. Zoals ook de Stichting Poelaert vooropstelt, heeft de toekomst van justitie in Brussel nochtans alle baat bij een concentratie van alle Brusselse rechtscolleges en andere justitiële diensten op één en dezelfde plaats, waar de rechtzoekende een oplossing kan vinden voor zijn juridische moeilijkheden. Een geïntegreerde en gecoördineerde aanpak is vereist.

Masterplan 2013

De federale Ministerraad heeft op 7 februari 2013 het Masterplan voor het Justitiepaleis goedgekeurd. In principe wordt er vooropgesteld om de justitiële functie van het Justitiepaleis te kunnen behouden. Een aantal gerechtelijke diensten zullen in het paleis kunnen blijven, een aantal worden opnieuw naar het paleis verplaatst. Maar er zal

ook ruimte zijn voor een andere invulling.

Samengevat zullen het Hof van Cassatie, het parket van Cassatie, het hof van Assisen en de balie in het Justitiepaleis blijven. Het college van procureurs-generaal, twee vredege-rechten en de politierechtbank zullen opnieuw in het Justitiepaleis worden ondergebracht.

De correctionele diensten daarentegen zouden elders worden ondergebracht, gelet op de complexe proble-

matiek inzake de beveiliging van de correctionele keten. De diensten van de rechtbank van eerste aanleg, het hof van beroep en het parket-generaal zullen elders onderdak moeten vinden. De beveiliging van deze diensten zou volgens de staatssecretaris voor de Regie der Gebouwen en duurzame ontwikkeling, de heer Servais Verherstraeten, onmogelijk zijn, vanwege de kostprijs, de technische onhaalbaarheid en de beschadiging van het gebouw al monument. De diensten zouden wel ondergebracht worden in de nabije omgeving van het Justitiepaleis.

Door de herorganisatie van de justitiële diensten zou er extra ruimte vrijkomen, waar een andere invulling mogelijk is, dit voor een oppervlakte van maar liefst 44.969,27 m². Het idee om culturele, toeristische en commerciële dienstverlening onder te brengen in het Justitiepaleis werd ondertussen van de hand gewezen.

Een werk van lange adem

De concrete uitwerking van deze wilde plannen laat voorlopig (?) verder op zich wachten. Minstens is het duidelijk dat de restauratie en veiligheidswerkzaamheden een werk van lange adem worden. Op 28 februari 2014 keurde de

Wie was Lycurgus?

Lycurgus heeft de wet geschonken aan Sparta. Hij slaagde er in om de Spartaanse gemeenschap te hervormen in een voornamelijk militair gericht beleid, in overeenstemming met de Orakel van Apollo te Delphi. Al zijn hervormingen waren gericht op de drie Spartaanse deugden: gelijkheid (onder burgers), militaire fitheid en starheid. Zijn leven is evenwel een ondoordringbaar duister web van mythen en legenden.

Moderne academici stellen zelfs dat Lycurgus nooit heeft bestaan. Eerder zou hij een fantasiefiguur zijn aan wie alle wetten toegeschreven werden die in de loop van verscheidene eeuwen tot stand kwamen.

Ministerraad het voorstel goed van de Regie der Gebouwen om een onderhandelingsprocedure voor een promotieopdracht op te starten, evenals een procedure tot aanstelling van een studiebureau voor de inrichtings- en renovatiewerken.

Op korte termijn zullen er in het gebouw alleszins beveiligingswerken uitgevoerd worden, denken men aan het installeren van de scanstraten en de camerabewaking. Op middellange termijn wordt gewerkt aan het installeren van vier afgescheiden circuits voor de correctionele rechtbanken.

Yes we (s)can

Recente incidenten in het Justitiepaleis hebben het debat over de veiligheid van het Justitiepaleis opnieuw aangezwengeld. Hoewel er reeds concrete plannen waren over de installatie van de scanstraten, lijkt het ondertussen duidelijk dat we deze dit gerechtelijk jaar nog mogen verwachten. Vanaf mei starten de werken. In een eerste fase worden de loketten in het Justitiepaleis afgebroken. Er zullen metaaldetectoren worden geïnstalleerd. Het is onduidelijk of de vereiste vergunningen reeds werden bekomen.

Onder meer het lokaal van het Vlaams Pleitgenootschap zal moeten ont ruimd worden ten voordele van de scanstraten.

Kosten op het sterfhuis, zo lijkt het wel, nu het alleszins niet de bedoeling is dat de correctionele rechtbanken in het Justitiepaleis zullen gevestigd blijven.

Het nut van deze scanstraten kan in vraag worden gesteld. Enerzijds kan niet in twijfel worden getrokken dat de veiligheid van magistraten en griffiepersoneel absolute prioriteit verdient. Anderzijds stelt zich de vraag of een scanstraat in het Justitiepaleis hiertoe een adequate oplossing is. Diverse bedenkingen dringen zich op. Het lijkt verkeerd om de focus alleen te

leggen op de rechtbanken gevestigd in het Justitiepaleis, terwijl vrederechten, de rechtbank van koophandel, de rechtbank van eerste aanleg open deur houden. Niet enkel de correctionele diensten hebben te kampen met veiligheidsproblemen. Verwijzen naar het aberrante voorval in 2010, waarbij een vrederechter en haar griffier na een gruwelijke schietpartij het leven lieten, lijkt haast overbodig.

Daarnaast stelt zich de vraag in hoeverre een maatschappij zich kan beschermen, zonder daarbij in disproportionele maatregelen te vervallen. Doemscenario's van post 9/11 luchthavenbeveiligingsmaatregelen ontspruiten spontaan aan mijn verbeelding. Zal men bij de organisatie van deze scanstraten oog hebben voor de praktische bekommernissen van advocaten? Zullen wij ons andermaal geconfronteerd zien met ellenlange wachtrijen? Wie met een volle zittingsagenda richting Poelaertplein vertrekt mag zich aan het nodige oponthoud verwachten. De toenemende efficiëntiedruk die ook de advocatuur ervaart mag nochtans niet terzijde worden geschoven.

Het ontwerp van de scanstraat voorzag in een aparte ingang voor bezoekers en personeel, waarbij advocaten initieel als bezoekers werden overwogen. Dit wordt ondertussen heroverwogen.

We kunnen alleen maar hopen dat de overheid de dialoog met de verschillende actoren in alle openheid aangaat en dat de redelijkheid (met oog voor de dagdagelijkse praktijk) primeert.

Een efficiënte ruimte-indeling

Een aantal rechtbanken en justitiële diensten blijven in het Justitiepaleis, een deel ervan wordt elders ondergebracht. Maar kan de overheid wel garanderen dat zij de diverse justitiële agenten rond het Justitiepaleis kan blijven groeperen? Beschikt zij over voldoende huur- en investeringsgebouwen? Wordt, in de vooropgestelde indeling, het Justitiepaleis wel optimaal benut?

Naar aanleiding van het recente veiligheidsincident, werd door de Ministeraad beslist op 28 februari jl. dat de rechtbank van eerste aanleg op zoek moet naar een nieuwe locatie. Ook de strafuitvoeringsrechtbank, het hof van beroep, het parket-generaal en de dienst overtuigingsstukken verhuizen mee. Het nieuwe gebouw moet binnen een straal van 500 meter van het Justitiepaleis liggen, met aparte ingangen voor personeel, publiek en verdachten. Het is nog zeer de vraag welke oplossing er uit de bus zal komen en welke timing er vooropgesteld wordt.

Stilstand is achteruitgang.

Samen met u, kijken wij de verdere ontwikkelingen tegemoet. In het bijzonder hopen wij dat er verdere vooruitgang zal worden geboekt binnen een aanzienlijk korte termijn. Dit project vergt een hernieuwde dynamiek en een doorbraak, na jaren van stotteren en treuzelen, dringt zich op. Zoals door zovelen wordt geopperd,

dienen de renovatiewerken aan het Justitiepaleis gepaard te gaan met een structureel financieringsplan, zowel wat betreft de werken zelf als het permanente onderhoud nadien. De indeling dient logisch en coherent te zijn, met oog voor de architectuur en het monumentale karakter van het gebouw. Laten we tot slot niet uit het oog verliezen dat het Justitiepaleis haar justitiële werking hoort te behouden, en

dat deze bijzondere invulling de nadruk verdient. Het Justitiepaleis moet een portaal blijven voor de rechtzoekende. Het Justitiepaleis moet ook een thuis blijven voor de advocaat, met ruimte voor de organisatie van het balieleven en met een plaats voor het sociaal karakter van ons beroep. Het Justitiepaleis is een Brusselse parel en het kroonjuweel van onze Balie. Laten we haar koesteren. ■

Het Justitiepaleis in twintig weetjes:

1. Het Justitiepaleis is een prachtig bouwwerk in eclectische stijl, gebouwd in de 19e eeuw.
2. De eerste steen werd gelegd op 31 oktober 1866. Het werd op 15 oktober 1883 in gebruik genomen.
3. De totale kostprijs van het project bedroeg 45 miljoen Belgische Frank, inclusief meubilair.
4. De bouwopdracht werd toegewezen aan de Belgische architect en vrijmetselaar Joseph Poelaert (1817-1879).
5. Het Justitiepaleis zou dan ook bulken van de vrijmetselaarsymboliek.
6. Het Justitiepaleis werd gebouwd op de vroegere Galgenberg, de plaats waar in de middeleeuwen misdadigers werden opgehangen. Het is op die Galgenberg dat Vesalius, grondlegger van de moderne anatomie, bij nacht en ontij lijken stal om het menselijk lichaam te bestuderen.
7. Een groot deel van de Marollen moest geruimd worden voor de constructie van het nieuwe Justitiepaleis.
8. Joseph Poelaert liet zich bij de bouw omringen door Engelstalige werfleiders die hem aanspraken met "Chief architect". De bewoners van de Marollen bedachten hem naar aanleiding hiervan, en kaderend in hun algeheel ongenoegen over de bouw, met de spotnaam "Schieven architect".
9. Victor Horta beschouwde het Justitiepaleis als "cyclopië architectuur ontsproten aan de verbeelding van een dwerg zonder kennis van de menselijke schaal."
10. Het gigantische gebouw heeft een totale oppervlakte van 26.000 m² en was daarmee, op het moment van de voltooiing ervan, het grootste gebouw van Europa. Het justitiepaleis is groter dan de Vaticaanse Sint-Pietersbasiliek. Het gebouw heeft 8 binnenplaatsen, 27 grote en 245 kleine zalen of lokalen.
11. Het centrale portiek is gewijd aan de godin Pallas Athena. Het is de hoofdingang van het paleis. Het portiek is 39 meter hoog, bijna 18 meter breed, en is aan beide zijden omgeven door een meer dan 30 meter lang peristilium.
12. De trappen van het peristilium zijn versierd met vier monumentale beelden, vervaardigd uit wit marmer. Twee beelden verwijzen naar Griekse figuren, zijnde Lycurgus, een Spartaans wetgever, en Demosthenes, redenaar en Atheens staatsman. Twee beelden verwijzen naar de Romeinse Cicero, redenaar en politicus, en de Romeinse Ulpianus, rechtsgeleerde. Bouré was de beeldhouwer.
13. De indrukwekkende bronzen toegangspoort is een ontwerp van architect Jacques Van Mansfeld. De deurvleugels zijn acht meter hoog, elk twee meter breed, en wegen zo'n 6.000 kilo per deurvleugel.
14. De 'Salle des pas perdus' heeft een oppervlakte van maar liefst 3.600 m². In het midden van de hal tref je een windroos met zestien stralen.
15. De prachtige zittingszaal van het Hof van Cassatie is volledig opgetrokken uit Carraramarmer. Een impressionante lambrisering van zwart Wauslortmarmar, groen Marinmarmar, rode en felrozemarmar omhult de zaal.
16. Op het einde van de Tweede Wereldoorlog, op 3 september 1944, omstreeks 12u30, stak de Duitse bezetter de koepel in brand waardoor deze korte tijd later instortte. Brandbommen werden in de kelders van het paleis tot ontploffing gebracht. Drie jaar later reeds was de schade volledig hersteld.
17. Het Justitiepaleis is als monument beschermd bij besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 3 mei 2001. Het komt in aanmerking om te worden voorgedragen als Unesco Werelderfgoed.
18. De vier grote bronzen beelden en de gevleugelde grifioen in koperblad, die je vindt op de koepel, symboliseren Kracht, Koninklijke Gratie, Wet en Recht.
19. Het Hof van Cassatie is gericht naar het Oosten omdat daar de zon opkomt, symbool van licht en wijsheid. Het Hof van Assisen is gericht naar het Westen omdat daar de zon ondergaat, en de dood daar dus aanwezig is.
20. De hoofdingang was oorspronkelijk enkel de ingang voor magistraten en advocaten. De rechtsonderhorige werd geacht om de ingang aan de kant van de Miniemenstraat te nemen, alwaar ze na een steile klim via de monumentale trap "ontzag" zouden voelen voor de "almacht" van Justitie.